

A nyíregyházi huszárok

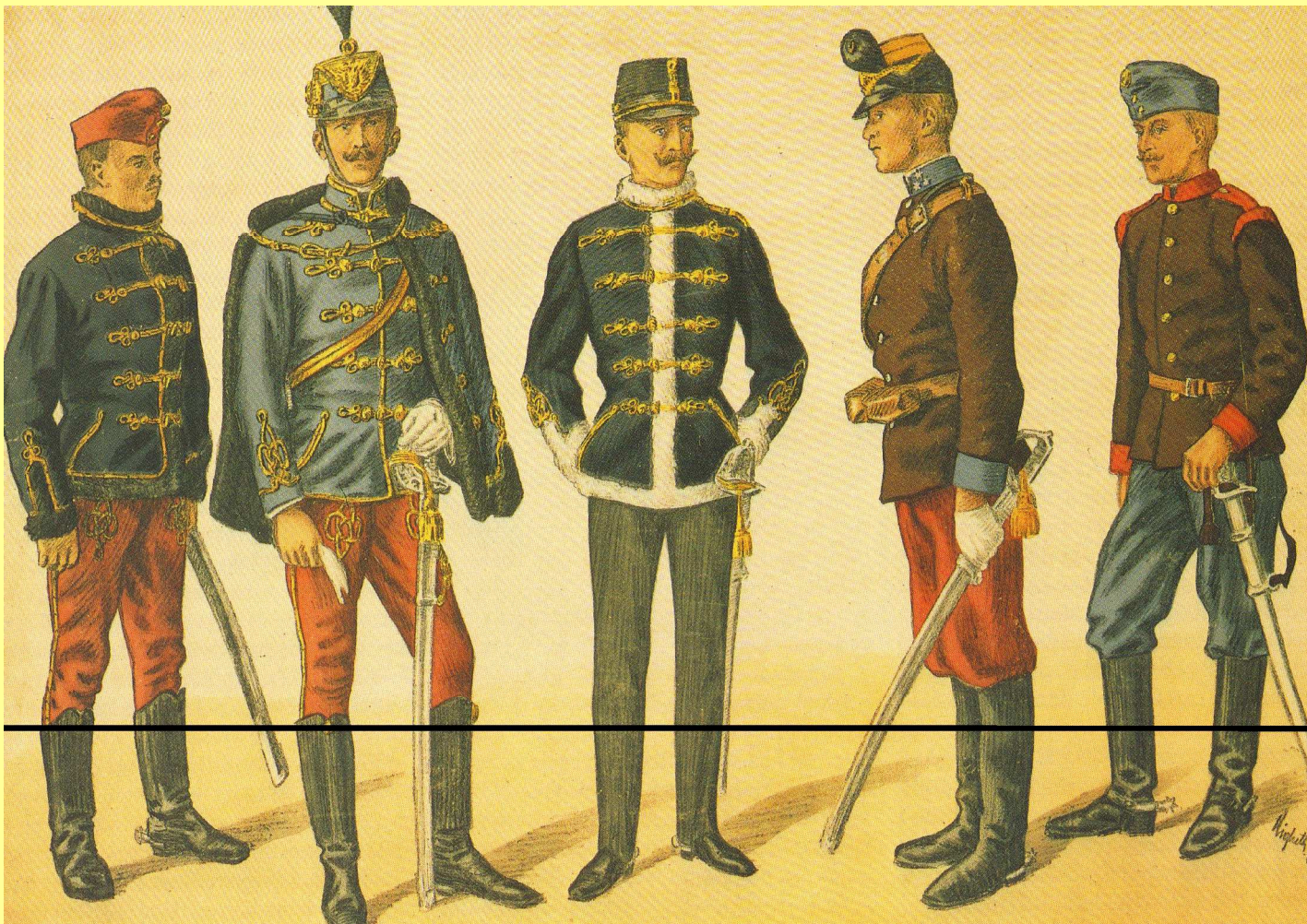

„Nyíregyházát, amióta csak laktanyákban egyesítették a régi hadsereg csapatait, környékének talajviszonyai elsőrangú huszárhelyőrséggé avatták. Nem volt az országban még egy olyan város, ahol a huszár az istállóajtó mellől elindulhatott volna vágatában a világ mind a négy égtája felé – akár a város mellékutcáin át is – anélkül, hogy egy percre lekerült volna a megyét borító homok szmirnaszőnyegről.” – írta a városról és a huszárokról Marjay Keresztély nyíregyházi huszárőrnagy az 1930-as évek elején.

Az 1753-ban újjátelepített Nyíregyháza gazdasági megerősödésével, teherbíró képességének növekedésével a XIX. század első harmadában már tudott katonai alakulatokat fogadni falain belül. Abban az időben még nem szolgáltak a katonák elszállásolására kaszárnyák, az elhelyezésre a magánházakat és esetleg városi épületeket vettek igénybe, azokat főként a katonai raktárak céljaira. A beszállásolás költségeit a kincstár fizette ki. Az 1830-40-es években a gróf Wrba altábornagy nevét viselő 6. könnyűlovas ezredet, az 1850-60-as években pedig 11. ulánus ezred alosztályait helyezték el nálunk.

A kiegyezés (1867) után az 1868. évi XLI. törvénycikk alapján szervezték meg a császári és királyi, úgynevezett közös hadsereg mellett a magyar királyi honvédséget magyar vezényleti nyelven. Az új haderő első alakulataiból Nyíregyházára helyezték a hajdúsági 15. lovasszázadot. Ők állandó szolgálatra rendezkedtek be itt, tehát innen, 1869. november 1-től, az első honvédújoncok kiképzésének megkezdésétől számíthatjuk a helyőrség történetét is.

Az alosztályokat ekkor még a régi módon magánházakhoz szállásolták be. 1874-ben a szatmári 14. lovasszázadot is Nyíregyházára vezényelték. Ekkor a város a huszárok számára, akik akkor a kassai 5. honvéd huszárezred II. osztályát képezték, átalakította és kibővítette a városi Serház épületét. Ez volt tehát az első laktanya a városban.

Ugyanezekben az években azonban az önkormányzatot már egy sokkal nagyobb, egy egész lovasezred befogadására alkalmas kaszárnyatelep építésének gondolata foglalkoztatta abból a jól felfogott városi érdekből, hogy az ezer ember és ló idehelyezésével a település élete jelentősen fellendül, emelkednek a lakásárak, s a társadalmi életben is új színek jelentkezhettek a tisztikar ideköltözésével. A sok vita után végül is 1891-re, rekordgyorsasággal, 2 év felépült a vasútállomás mögött a nagylaktanya 39 kisebb nagyobb épülete 30 holdon és a Tokaji úton a csapatkórház három pavilonja is. Ez akkor a Monarchia hadrendjének megfelelően egy hatszázados (kétosztályos) lovasezrednek kényelmes elhelyezést biztosított.